
Sammendrag:

Nasjonal ferie- og forbruksundersøkelse vinteren 2009

TOURIMPACT rapport nr 2

TØI rapport 1119/2010

Forfatter(e): Eivind Farstad og Petter Dybedal

Oslo 2010, 32 sider

En gjennomsnittlig norsk innenlands vinterferietur varte en halv uke (3,6 overnattinger) ifølge denne undersøkelsen fra vinteren 2009. Det var gjennomsnittlig 2,8 personer i hvert reisefølge. Totalt var forbruket på ca 1 700 kroner per feriegjest per tur, eller nær 480 kroner per gjestedøgn. Det er betydelige forskjeller i forbruket etter hvor feriereisen foregår og etter hva slags type reise det er. Eksempelvis er døgnforbruket drøyt 900 kr ved besøk i Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger, og 320 kr ved besøk i spredtbygde strøk. I spredtbygde strøk er hyttebesøk (310 kr per døgn), slekts- og vennebesøk (434 kr) og camping (328 kr) dominerende overnattingsformer, mens i byene er det langt større innslag av hotellovernattinger, med et døgnforbruk på 960 kr i snitt (for hele landet). Tilsvarende varierer forbrukets fordeling på overnatting, servering, transport, dagligvarer, shopping, aktiviteter, etc med type reise/type besøksmål. Forbruket varierer også etter transportmåte, lengde på oppholdet og hvordan reisefølget er sammensatt, variable som for øvrig henger sammen med besøkssted og type reise man er på.

Denne studien fokuserer på forbruksutgiftene til norske turister i Norge i vintersesongen 2009. Rapporten gir nøkkelopplysninger om de mest sentrale innenlandsmarkedene for norsk reiseliv ved at studien belyser forbruksaspekter knyttet til turistenes hovedformer for overnatting, transportmåte, reiseformål og reisested. Et viktig formål har vært å fremskaffe nye forbrukstall for Statistisk sentralbyrås utarbeidelse av fylkesvise satellittregnskap for turisme. Denne undersøkelsen er en del av forskningsprosjektet TOURIMPACT, som er finansiert av Norges Forskningsråd gjennom Reiselivspolitik-programmet. Dette er andre delrapport fra prosjektet; den første omhandlet sommersesongen 2008 (Farstad, Dybedal 2010).

Undersøkelsen gjelder feriereiser som ble foretatt av personer som er bosatt i Norge, uansett ferieformål og/eller transport/overnattingsmåte. Bare feriereiser med minst en overnatting er inkludert (forretningsreisende er ikke med), og undersøkelsen dekker reiser til alle fylker i Norge vinteren 2009.

Undersøkelsen ble utført som en internettbasert utvalgsundersøkelse levert av analysebyrået Norstat. Vinterundersøkelsen foregikk i mars og april 2009 (uke 12-16) og dekket perioden primo januar til medio april 2009. Undersøkelsen omfattet et landsrepresentativt utvalg på 3 000 respondenter, stratifisert etter bostedsfylke, kjønn og alder.

I gjennomsnitt varte en innenlands vinterferietur ca en halv uke, dvs. 3,6 overnattinger. Gjennomsnittlig antall personer i reisefølget de oppgitte forbruksutgiftene gjaldt for var 2,8 personer, som i gjennomsnitt gir 10,2 gjestedøgn per reisefølge per reise.

Reisefølgene i undersøkelsen hadde et gjennomsnittlig forbruk på drøyt 4 900 kroner for hele reisen. Totalt var forbruket på om lag 1 700 kroner per feriegjest per reise, eller nær 480 kroner per gjestedøgn.

Forbruket på feriereisen er et resultat av en rekke faktorer med relativt sterk innbyrdes sammenheng – hvorav reiseformål, besøkssted, overnattingsmåte, varighet og transportmåte er de mest framtrædende.

De reisene som medfører de laveste kostnadene er vanligvis besøk til fritidsbolig eller venner og familie, mens deltakelse i arrangementer/bestemte aktiviteter og shoppingturer gir et markert høyere forbruk per overnatting per person (tabell A).

Tabell A: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedformål med reisen. Kr per gjestedøgn.

Hovedformål med reisen	Gjennomsnittlig forbruk	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Besøk hos familie/venner	451	3,7	1028	34,6 %
Til hytte/fritidsbolig	259	3,7	968	32,5 %
Ski/snøferie (alpint/langrenn o.l.)	589	3,5	421	14,2 %
Arrangement/aktivitet/attraksjon/treff	1131	2,6	265	8,9 %
Organisert gruppreise	421	5,5	34	1,1 %
Shopping/innkjøp	1645	2,6	77	2,6 %
På veg til eller fra utlandet	1074	3,1	48	1,6 %
Annet formål	1048	2,9	134	4,5 %
Totalt	479	3,6	2975	100,0 %

Generelt kan det sies byferier er mer kostbare enn ferie ”på landet”, dvs. at besøk til en av de større byene i snitt medfører et høyere forbruk per gjestedøgn enn besøk i mer spredtbygde strøk (tabell B). Dette henger blant annet sammen med at ferieturene til byområder i mye større grad innbefatter bruk av kommersiell overnatting og kommersielle aktiviteter enn turer ”på landet”, som domineres av reiser til fritidsboliger eller til slekt og venner.

Tabell B: Forbruksutgifter for norske turister etter type reisemål for reisen. Kr per gjestedøgn.

Type reisemål	Gjennomsnittlig forbruk	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Større by (Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger/Sandnes)	904	3,3	632	21,2 %
Mellomstor by	593	3,4	350	11,8 %
Mindre by/tettsted	484	4,1	570	19,2 %
Spredtbygd strøk	322	3,7	536	18,0 %
Fjell/skogområde/villmark	351	3,4	887	29,8 %
Totalt	479	3,6	2975	100,0 %

Resultatene viser også at lengre reiser (i betydningen avstand) oftest medfører større reisekostnader, ikke bare på grunn av avstanden, men også på grunn av

overgang fra bil til f eks fly. Reiser med kort varighet gir større utgift per gjestedøgn, mens utgiftene per person øker med reisens varighet.

Overnatting på hotell eller liknende gir et høyere gjestedøgnforbruk enn overnatting på campingplasser eller privat overnatting (venner/familie eller fritidsbolig (tabell C).

Tabell C: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedovernattingstype på reisen. Kr per gjestedøgn og per person.

Hovedtype overnatting*	Kr per gjestedøgn	Kr per person	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Hotell, pensjonat og lignende	960	3151	3,3	611	20,6 %
B&B, leid rom, turisthytte, vandrehjem	821	2257	3,7	38	1,3 %
Camping på camp.plass	328	1228	3,3	64	2,2 %
Camping utenom camp.plass	460	1510	3,6	31	1,0 %
Hytte/fritidsbolig	310	1118	3,8	1181	39,8 %
Venner eller familie	434	1660	2,7	993	33,4 %
Annen overnatting	1040	2847	2,8	52	1,8 %
Totalt	477	1705	3,6	2970	100,0 %

* Hovedtype overnatting innebærer at minst 50 % av overnattingene på reisen gjelder denne kategorien. Forbruket på hele reisen er dermed tillagt denne overnattingsmåten.

”Kollektivt” transportmiddel (inkl. fly, tog, buss og båt/skip) er også forbundet med høyere kostnader per person enn privat/individuell transport (tabell D).

Tabell D: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedtransportmiddel benyttet på reisen. Kr per gjestedøgn og totalt per person.

*Hovedtransportmiddel	Kr per gjestedøgn	Kr per person	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
<i>Individuelt transportmiddel</i>					
Personbil, varevogn o.l.	394	1326	3,4	2025	68,1 %
Bobil**	567	2091	3,7	16	0,5 %
Personbil m/campingvogn**	338	1635	4,8	16	0,5 %
<i>Kollektivt transportmiddel</i>					
Fly	874	3912	4,5	534	17,9 %
Buss	567	1713	3,0	103	3,5 %
Tog	394	2064	5,2	196	6,6 %
Båt, ferge, hurtigrute/cruiseskip	691	2352	3,4	67	2,3 %
Annet transportmiddel	347	631	1,8	18	0,6 %
Totalt	479	1713	3,6	2975	100,0 %

* Enkelte reisefølger kan ha benyttet flere enn ett transportmiddel. Alt forbruket for reisefølget er derfor allokert til det respondenten har oppgitt som hovedtransportmiddel.

**Antallet respondenter i kategoriene bobil, bil med campingvogn og ”annet transportmiddel” er for lite til at resultatene kan sies å ha noen generell gyldighet.

Lavere transportkostnader ved bruk av privat transportmiddel gjennom lavere pris per kilometer per person, og kortere reiseavstand (enn ved bruk av f eks fly) kan forklare noen av forskjellene i gjestedøgnforbruk per transportmiddel. Bil er for

øvrig en mye brukt transportmåte på vinterferie i Norge, og bruktes av to tredeler av de reisende i vårt utvalg.

Tabell E gir en oversikt over forbruket per gjestedøgn og samlet forbruk per person fordelt på hovedkategorier av forbruk. Transport er den største posten med 110 kroner per døgn og ca 400 kroner per person for hele reisen. Derneft følger overnatting med døyt 100 kroner per døgn og 360 kroner for hele reisen per person. Servering utgjør også en betydelig feriekostnad for norske turister med vel 70 kroner per døgn per person, og nesten 270 kroner per hode i løpet av hele ferien.

Tabell E: Forbruksutgifter etter utgiftskategori. Kr per gjestedøgn og per person.

Forbrukskategori	Andel av utgiftene		Andel av utgiftene	
	Kr per gjestedøgn	per gjestedøgn	Kr per person	per person
Overnatting	102	21,2 %	364	21,2 %
Servering	74	15,5 %	266	15,5 %
Transport	110	23,0 %	395	23,0 %
Dagligvarer	72	15,0 %	257	15,0 %
Varekjøp	65	13,5 %	231	13,5 %
Aktiviteter	37	7,7 %	131	7,7 %
Andre utgifter	20	4,1 %	70	4,1 %
Totalt	479	100,0 %	1713	100,0 %

De tre viktigste kostnadskategoriene overnatting, servering og transport utgjør til sammen omtrent 60 prosent av alle feriekostnadene.

Forbruket på ferien varierer ganske mye etter landsdel eller fylke reisen går til (tabell F). Feriereiser til Oslo, Nord-Norge og Midt-Norge medfører høyere døgnkostnader i gjennomsnitt for de som reiser dit enn tilsvarende for ferier til Sørvestre Østland og Østlandet ellers.

Tabell F: Forbruksutgifter per utgiftspost, etter hovedreisemålets landsdel. Kr per gjestedøgn.

Forbrukskategori/ landsdel-region	Nord-Norge	Midt-Norge*	Vestlandet	Østlandet**	Sørvestre Østland***	Oslo	Totalt
Overnatting	61	93	90	98	77	253	97
Servering	55	67	80	64	46	196	71
Transport	159	152	104	76	59	253	109
Dagligvarer	62	48	75	77	93	41	72
Øvrig varekjøp	72	82	59	50	56	128	64
Aktiviteter	25	22	28	44	43	47	36
Andre utgifter	27	22	16	15	10	50	19
Totalt	462	485	454	422	384	969	469

*Møre og Romsdal er slått sammen med Trøndelag under Midt-Norge.

**Oslo ikke inkludert i Østlandet. For Oslo er det gitt separate tall.

*** Omfatter her Agderfylkene, Telemark og Vestfold.

Forbruket per gjestedøgn ligger som tidligere nevnt høyest i Oslo, noe som kan ha sammenheng med både dyrere oppholdsutgifter og – siden Oslo på mange måter er et ”nasjonalt” reisemål – gjennomgående høyere transportkostnader.

Lang reisevei/høy transportkostnad kan også bidra til å forklare høyere forbruk per døgn for f eks besøkende sørfra til deler av Nord-Norge og Midt-Norge. Når

det gjelder forbruk per person for hele reisen ligger de to nordligste fylkene i Nord-Norge og fylkene i Midt-Norge høyest sammen med Oslo (mellom 1 800 og 2 800 kroner per person). De ”rimeligste” reisene gikk til Agder-fylkene, Østfold og Sogn og Fjordane med under 380 kr per gjestedøgn og under 1 400 per person.

Tabell G: Forbruksutgifter, etter hovedovernattingsfylke. Kr per gjestedøgn og per person.

Fylke	Kr per gjestedøgn	Kr per person	N
Finnmark	476	1808	59
Troms	514	2069	100
Nordland	376	1512	215
Nord-Trøndelag	489	1769	55
Sør-Trøndelag	473	2166	177
Møre og Romsdal	507	2054	99
Sogn og Fjordane	378	1341	62
Hordaland	522	1736	247
Rogaland	411	1573	208
Vest-Agder	313	1092	167
Aust-Agder	366	1209	104
Telemark	447	1566	198
Vestfold	482	1425	69
Buskerud	447	1532	269
Oppland	379	1307	279
Hedmark	451	1579	168
Østfold	329	1333	69
Akershus	488	1671	92
Oslo	969	2773	289
Totalt	469	1670	2929

På samme måte som vi fant for sommersesongen, viser også denne rapporten klare forskjeller med hensyn til hvordan forbruket fordeler seg på ulike produkter og tjenester i de ulike fylkene. De fylkesvise variasjonene henger sammen med at forbrukets omfang totalt og fordeling på overnatting, transport, servering, etc. i stor grad gjenspeiler turismestrukturen i hvert fylke med hensyn til overnattingstilbud, besøksformål, type destinasjoner/grad av urbanisering etc.